

az agrár-kérdésbe belekeverni a nemzeti-ségi kérdést. Ha van baj, gyógyítani kell azt, akár magyar, akár más nemzetiség lakja is azt a földet. Másik pedig az, hogy ennek a megoldási módnak is csak úgy lenne sikere, ha biztosítani lehetne, hogy az a föld csakugyan magyar kézre fog kerülni és azon fog maradni is. E röpirat szerzője pedig nem gondoskodott ilyen féle biztosításról. Pedig aki ennyi sophismát tudott egy könyvbe összehordani, annak nem lett volna nagy mesterség ilyen módot is kitalálni. Más embertől bajosan telik ki.

Költségvetés, kiegyezés.

A Budapesti Tudósító írja. A közös miniszteri értekezlet három óráig tartó ülésén, amelyen gróf Goluchowski közös külügyminiszter elnökölt és amelyen a közös minisztereken kívül mindkét miniszterelnök és mindkét pénzügyminiszter, valamint báró Jósika Samu ő felsége személye körüli miniszter is részt vett, ma megállapították a közös költségelölírányzatot. Ez, eltekintve a már korábbi években előre kilátásba helyezett emelkedéstől, nagyon kevés eltérést tüntet fel az utóbbi évek költségelölírányzatától. A delegációk ülésének időpontjáról ez alkalomból még mi sem közölhető. Az értekezletet a hadügyminisztériumban tartották tegnap délutáni 2 órától 5 óráig.

Dél előtt 10 órától egy óráig az osztrák pénzügyminisztériumban a bankszabadalom megújítása ügyében folytak a tárgyalások. Ezeknek az a rendkívüli kedvező eredménye volt, hogy — hála a minkét részről nyilvánult előzékenységnek — a tárgyalások folyamán nem csak az elvi alapra nézve történt meg egyezés, hanem a részletek feletti tanácskozásban is nagyot haladtak. Megjegyzendő, hogy a tanácskozások alapját a kétkormány részéről közösen megállapított előterjesztések képezték. Az idő rövidsége miatt ma a tanácskozásokat nem fejezték be, és most félbe kell azokat szakítani, mivel a pénzügyminisztert a legközelebbi napokban Budapesten igénybe veszi tárczája költségvetésének képviselőházi tárgyalása, de tekintve, hogy a bank komolyan törekszik arra,

hogy egyezés létesüljön, a kormányok pedig a bank aggodalmaival a lehetőségig számolnak, jóformán már ma megállapítható, hogy az annak idején folytatandó tárgyalások kielégítő eredményre fognak vezetni.

A bankszabadalom.

Az osztrák pénzügyminisztériumban tegnap kezdtek meg a két pénzügyminiszter jelenlétében a bankszabadalomra vonatkozó szóbeli tárgyalásokat. A tárgyalásokon a két kormány képviselőin kívül résztvettek: Kautz bankkormányzó, Miller és Madarassy alkormányzók, továbbá Lieben, Schöller, Wiesenburg és Wodianer báró főtanácsosok, valamint Mecenseffy főtitkár és Pranger főtitkár helyettes. Egyelőre csak az alapelvekre vonatkozó eszmecsere szorítottak. A feleknek a tegnapi értekezleten tanúsított előzékeny magatartásából következtetve kilátás van a tárgyalásoknak eredményes lefolyására. A két pénzügyminiszter másodlagos elfoglaltsága következtében a tárgyalások néhány napra félbeszakadnak.

Az általános választói jog.

Állami életünk vezérelvei eddig olyanok voltak, a melyeknek megvalósítására törekedett mindenki, a ki a modern állami életben részt vett, a nélkül hogy az elvek igazságában kételkedett volna. Azonban újabb időkben bizonyos reakció mutatkozik, a mely merészen bírálatalá veszi mindazon elveket, a melyek a modern intézményekkel szoros összefüggésben állanak. Az átalakulás előjelei ezek. Az emberekben lassankint megrendül a bizalom minden iránt, a mitől eddig boldogulását várta.

E reakzionárius mozgalomnak egyik szóvivője volt Brunetiér is, a ki fenhangon hirdette »a tudományok esődjét«. Most Edward Hartpole Lecky a történefilozofus emeli fel szavát, hogy a demokrácia esődjét is kikiáltja. »A demokrácia és a szabadság« című művében megtámadja azt, a mit még el sem értünk s a mitől milliók vártak egy szebb jövőt, t. i. az általános választói

jogot. Annál érdekesebbek pedig Lecky fejtegetései, mert minálunk éppen most indult meg nagyobb mozgalom, melynek célja ez általános választói jog elérése.

Nem új ugyan a téma, a melyet Lecky tárgyal és éppen az általános választói jog hívei közül sokan hangoztatják, hogy a parlament az ő választói kerületekben megválasztott képviselőivel nem a nép akaratának hű kifejezése, mert a míg az uralmon levő párt képviselői rendszeren csak néhány szavazatnyi többséggel jutnak a mandátumhoz, addig az ellenkező pártok képviselőit rendszeren szótöbbséggel választják meg úgy, hogy megtörténik az az eset, hogy az összes választókerületekben lévő és az uralmon lévő párt választói kisebbségben vannak a többi pártok választóival szemben. Már pedig éppen a választók többségének akaratán kellene alapulnia a parlamentnek. Legalább az uralmon lévő pártok rendszeren azon bizalomra hivatkoznak, a melyet a választások alkalmával a polgárok többsége irántuk tanúsított. Többség! Bizonyos tekintetekben ebben a jog és hatalom találkozása nyilvánul. A többség erősebb és így joga van, hogy az ő akaratát érvényesüljön, a kisebbség pedig kénytelen magát ennek alávetni.

Az általános választói jog hívei elfogadják ugyan ez elvet, hogy a többség akaratát érvényesüljön, de nem tartják e többséget valódinak, mert a választás jogától az államban élők nagy sokasága ki van zárva. Azt követelik tehát, hogy adassék meg minden polgárnak a választói jog, hogy ne csak a vagyonos vagy előkelőbb osztály, hanem az egész nép vegyen részt azon állam ügyeinek vezetésében, a melyben él. Így azután a választói jog behozásával a tiszta többség gyakorolna határozó befolyást az államban.

De Lecky éppen ezt támadja meg, midőn azt állítja, hogy a tiszta többségen alapuló parlament sem képes akként működni, hogy az államnak hasznára váljék, sőt éppen az e többségen alapuló elvet tartja helytelennek. Okoskodása azon

titkát, meg a Crookes-esőveket is illik ismerni mindenkinek, aki igényt tart erre a névre: »intelligens ember, aki a kultura haladása iránt minden téren érdeklődik«.

Pedig hol az a fehér holló, aki erre a névre nem tart igényt? mert mindannyian ideális, nemes, törekvő, intelligens, szellemes, stb. emberek vagyunk.

Röntgent pedig nem ok nélkül említettem. A renaissance kezdetekor a műveltség legmagasabb foka volt, ha valaki Vergiliust vagy Homéért megértette. Ma éppen a modern dolgokat kell igen jól ismernünk, mert ezekben vannak a közeljövőknek a csirái. S azok a legokosabb és a leghatalmasabb emberek, akiket nem fog meglepni az idő, hanem akik előre sejtik és megértik az eszméit annak a kornak, amely rájuk következik.

Azonban tisztelettel bocsánatot kérek és szavaimat visszavonom: nincs igazam. Mert sokkal jobban jár az a fiatal ember, aki husz éves korában még csak ferblizni tanul, s Isten csodája, hogy el nem felejtí az ábécét, üres óráiban pedig a közegészségügyre rendkívül árthatalmas kávéházi kassza iránt érdeklődik, — az ugyanoda, vagy még messzebb fog jutni, mint az, aki mindent elkövet, hogy valami politikai, fontosabb társadalmi, irodalmi, művészeti eseményről valahogyan véletlenül »le ne maradjon.« Az ilyen a társadalom előtt okvetlenül ügyvéd, vagy rossz orvos, mert a politikáért, irodalomért vagy művészetért elhanyagolja a

mesterségét, ellenben az, aki számtalan bukás után átvégődött a szakvizsgáján, s aztán egyebet sem tesz, csak kártyázik, vagy iszik, vagy lóvá akar tenni egy férjet, vagy éppen apát, — az olyan ember a társadalom előtt nagy alak, mert nem olyan »száraz« s a »szórákózáson« kívül mással nem foglalkozik, csak a mesterségével. Különbösimilia similibus, mindenkinek a magafajtajú ember tetszik a legjobban.

A civilizálódás pedig nem annyira nehéz, mint inkább drága dolog. Hogy félre ne értsük egymást: egy fiúnak a neveltetése és kitanítása még nem drága dolog, hanem az lesz a drága multság, hogy ha ez a fiatal ember tanulmányainak a befejezése után elhatározza, hogy ő intelligens emberré fogja kiképezni önmagát. Ez az autodidaxis szörnyű drága, mert itt már az — irodalmat kell segítségül hívni. Ez pedig drága tanító.

Olesó könyvek nincsenek, ami van az a nép számára van. Meg csak a régiékes olesók. Goethet meg lehet venni két forintért, de Hauptmann Gerhard vagy Sudermann munkáit már tizenkét forintért sem, pedig ezeket is illik ismerni minden fiatal embernek. A könyv, az új könyv rettenetes drága, a legnagyobb baj pedig az, hogy magyar könyv egyáltalán nincs is. Alig vagyunk valamivel előbb, mint a bolgárok, akik számára két évtized előtt nyomtaták egy szegedi könyves boltban a cirillbetűs nagy imakönyveket. Szépirodalmunk az már van, nagyon szép, s egy jó részére méltán na-

gyon büszkék lehetünk. De tudományos irodalmunk, az nincs, igen sok fontos dologról még a legelemibb kézikönyvek is hiányoznak. S nem az a baj, hogy hiányozik, hanem az, hogy a szükségét nem érezzük annyira, hogy ez a szükség megteremtené őket. Így pl. nem csoda, ha a kultura leghivatottabb terjesztői, a szegény tanárjelöltek parlagiak és műveletlenek maradnak, s szaktudásuk is alig emelkedik felül a középiskolai színvonalon, — nincs magyar könyv, amelyből tanulhatnának, — a német könyv pedig igen magas intelligenciához és tömört zsebbez van szokva. Az angol könyvek mesésen olesók, — de ki tud angolul?!

De tegyük fel, hogy a művelődéshez meg van a jóakarát meg a pénz. Ez még nem elégséges, mert könyvet venni — művészet, amelyet jó mester nélkül igen nehéz és drága multság megtanulni. A könyves boltok telve vannak tekintélyes könyvekkel, amelyek egyikrészre elavult, a másik része meg olyan silány, hogy nem veszi meg senki, csak aki olyan balek, hogy amikor könyvet vesz, még nem tudja, hogy mi van abban a könyvben.

Kritika nélkül jó könyvvásárló, jó könyvgyűjtő nem lehet senki.

S ezt a kritikát vagy maga formálja széleskörű irodalmi, könyvészeti és könyvkereskedelmi ismeretek után, vagy pedig úgy kapja készen újságokban, folyóiratokban. Magyar napilapok kritikája után azonban tudományosköny-

állításán fordul meg, hogy az államban sokkal több a tudatlan és ostoba ember, mint a művelt és okos. Ha tehát az általános választói jogot behozzák, úgy a tudatlan többség fog befolyást gyakorolni az állam ügyeinek vezetésére. Pedig ez a tudatlan dolog volna az államot a tudatlantelennek tömegének kiszolgáltatni. Mert Lecky szerint a tudatlanság szaporítása a választói testületben nem fogja növelni az okosságot a választott testületben.

Ezért Lecky dörösznek tartja azt követelni, hogy az államban minden embernek egy szavazata legyen, még pedig éppen olyan, mint a milyen szomszédjának van.

Ezek képezik Lecky fejtegetéseinek fő elvét. Természetes, hogy ezek után nem is hiszi, hogy az általános választói jog a jövő. Lecky egy másik érvel is hoz fel folyton művében a demokrácia ellen t. i. azt, hogy a demokrácia bizonyos körülmények között éppen a szabadság ellenkezőjébe változik át, a mint ezt Franciaország története mutatja. Jóllehet Lecky is beismeri, hogy ezek nagyobbára kivételes esetek.

Lecky állításainak hibái rögtön feltűnnek, mindazonáltal érdekes és jellemző a reakciónk e nyilvánulása is.

Lecky okoskodásának kiinduló pontja sem teljesen szilárd. Ugyanis a tudatlanság és »ostobaság«, a melyet mint az emberiség jellemző tulajdonságául hoz fel, nagyon relatív és bizonytalan fogalom. Azonban nem lett volna szabad elfelejteni azon körülményt is, hogy minden nem természeti jognak kiterjesztését az emberek egy bizonyos osztályára ezeknek műveltségi fokától kell függővé tenni és senki sem kívánja, hogy a választói jogot olyanokra terjesszük ki, akik nem tudnának ezzel élni. Az emberek műveltségének haladásával természeti szükségletté válik, hogy a polgár befolyást nyerjen azon viszonyok létrehozására, a melyek között neki is mozognia kell.

Másrészt pedig sohasem lesznek az állam intézményei olyan tökéletesek, hogy

határozottan megkövetelhetnők, hogy minden polgár teljesen méltó legyen azon jogra, a melyet gyakorol. A műveltség bizonyos foka mellett a polgárok átlaga bizonyára rendelkezni fog annyi értelmi képességgel, hogy jogát a mennyire az emberi gyarlóság megengedi, használhassa. Mert az emberek gyengesége mellett lehetetlen, hogy valami tökéletes létesüljön. Lecky bizonyára ismeri az embereket.

Hiszen éppen ő írja: Van valami, a mi rosszabb, mint a korrupció, — a téllenség, a korrupcióval szemben.

Temető-ügyünk.

Tengerikigyóként fel-fel üti fejét, közbeszédben és a közvélemény organumaiban egyaránt kísértve, az a terv, hogy városunk a zöldkertet és az ősi temetőt különböző okokból beakarja zárni, s ezek helyett újat nem nyit, hanem az egész újvárost a várostól egy jókilméternyre fekvő »Rulikovszky« temetőhelyre akarja utalni.

Habár tudomásunk szerint e dologban 1894 óta új hivatalos intézkedés még nem történt, helyén valónak tartjuk mégis városunk és annak közönsége jól felfogott érdekében e dologgal eleve foglalkozni.

Két évvel ezelőtt történt, hogy városunk törvényhatósági testülete július havi közgyűlésén a tanács indítványára az ősi temető bezáratását ama indoklás folytán, hogy ugyis idestova betelt, elhatározta.

E határozat ellen Andriska Károly, Erdélyi Károly, Frankó Endre, Germán és több más városi képviselők fellebbezéssel éltek.

E fellejtés alapján a belügyminiszter leirt a városhoz s felszólította, hogy eljárásáról felvilágosítást és indoklást adjon, egyebekben pedig az összes temetők rendezéséről tervet készítsen.

E tervbe vett terv, úgy mondják, abban állana, hogy városunk jelenleg közhasználatban levő hat temetője közül a fenti kettőt bezáratná és csak az olaszit, Rulikovszkyt, v.-velenceit és a csillagvárosit vagy gilányit tartaná fenn a további használat számára.

Csak hogy ez az újítás, nem habozunk ki-mondani, indokolatlan és halva született. Városunknak nincs elfogadható oka e két, temető bezáratni, s ha mégis besuggerálna magának, hogy az általa felvetett okok elégséges okok, és ezek alapján bezáratná, köteles két újat kihatítani.

Városunk az ősi és Zöldkerti temetőket

azért akarja lezárni, mivel a közegészségre fekvésüknél fogva károsak és mivel bevannak telve.

Igaz, hogy a zöldkert mindjárt a város mellett van, a város egyik külső utcájában házzámmal megjelölt telek, az ősi temető pedig a vásártér mellett terül el, de azért tagadjuk, hogy a közegészségügyre hátrányosak volnának. Ha ugyanis megadnák a síroknak a törvény megállapította mélységet, mint a hogy bizony sok esetben felügyelet teljes hiányában nem adják meg, még ha a város kellőközépén volna, még akkor se származna belőle semmi hátrány, kár. Azután városunknak az a szándéka, hogy a közhasználatból elvont ősi temetőt majd a vásártér kikövitésére használja, nem más mint megvalósíthatatlan idea. Az 1876. évi XIV. t. cz 118 §. ugyanis így szól: »Elhagyott temetők beépítése, más célra való fordítása, csak az utolsó temetkezéstől számítandó 30 év lefolyta után engedhető meg.«

E két temetőnél a közegészségre sokkal ártalmasabb az a hatalmas tözegdomb, mely az ősi temetőnél bejebb a város belterületén a vásártér és a kis gör. kath. templom mentén gözölög, erjed és az a sok szemét, növényhulladék, mely főleg az ősi temetőben évről évre összegyűlik, mert annak takarításáról nem gondoskodik senki se, lévén az a külvárosban s így a magas tanács figyelmére méltatlan.

Tulhajtott állítás az is, hogy e két temető be van telve. Azok, akik fáradságot vesznek magoknak oda kísértálni és meglekinteni, megfognak győződni róla, hogy városunk mérnöki hivatala e véleményezésénél a legnagyobb mérvben igénybe vette a tanács és törvényhatóság tagjainak jóhiszeműségét. Hat, nyolcz sőt tiz évig is bátran lehet még minden akadály nélkül bármelyikbe temetkezni.

De ha mégis, daczára ez ürügyek alaptalan voltának bezáratná a város e két temetőt, úgy köteles helyettük két újat kihatítani. A törvény világosan intézkedik ugyanis arról, hogy az ő-temetőt nem szabad addig bezárni, míg helyette újat nem nyitnak. Az ősi temető mellett igaz ugyan, hogy a káptalan birtoka kezdődik, de mi azt hisszük, hogy abból megfelelő becsárért szívesen engednek át köztemetőnek való helyet. A temető mögött és a Bonai kúthoz vezető kettős fasor mindkét oldalán ugyanis a város földje terül el, ebből tehát minden akadály nélkül hasíthatni ki egy új temetőnek való helyet.

Hozzávehetjük ezekhez az okokhoz azt is, hogy a szegényebb nép céljaira továbbra is fentartani egy temető helységet, mint aminő eddig az ősi volt.

Meg azután ne feledjük a méltányossági szempontot sem! Egy olyan nagy kiterjedésű

veknél ne induljon senki, mert azok mintaszere-
rűen felületesek és szakismeret nélküliek. Leg-
jobb, ha már valaki otthon van valamennyire
a civilizálódásban s folyóiratokat olvas azokból
a szakokból, amelyek érdeklik.

Boldog az a könyvgyűjtő, aki a nagyobb
külföldi lapokat olvashatja. Így pl. a Neue Freie
Presse irodalmi tárczái világhírűek, s bátran
indulhat utánuk az ember. A Müncher Allge-
meine Zeitung esti Beilage-ja naponként nyolcz
nagy oldalon ismerteti a legújabb szépirodalmi
és tudományos munkákat. Szinte világhírűek a
Frankfurter Zeitung hétfői s a Kölnische Zeitung
vasárnapi irodalmi rovatai. A Figaro, Journal
des Debats, a Journal és Gil Blas naponként
adnak irodalmi rovatot. A heti lapok közül (a
legutóbbi évet kivéve) a Leipziger Illustrirte
Zeitung, a párisi L'illustration, s az összes angol
lapok közölnek érdekes dolgokat a könyv-
piacról.

Legértékesebbek azonban a revue-k iro-
dalmi hírei és hirdetései. A német folyóiratok
közül a Neue Deutsche Rundschau (ezelőtt:
Freie Bühne) s az internacionális és emellett
nagyon angolos izü Cosmopolis közölnek igen
magas színvonalon álló kritikákat. Ezidőszent
pedig egy nemzet sem ért a jelen irodalom
történetének ismertetéséhez, mint a francia. A
kritika átvándorolt a németektől Franciaor-
szágba, oda, ahol a tultengő irodalmi kultúra
következtében legtermékenyebb a talaja. A világ
legtekintélyesebb folyóirata, a Revue des deux

Mondes igen konzervatív, de olyan mesteri kri-
tikákat közöl, amelyek a modern áramlatok
közepette is még mindig »vezetnek«. A Monde
Moderne kritikai rovatát is legelső rangú írók
készítik.

Mennyi pénzbe kerül tehát csak *értesülni*
arról, hogy mit kellene az embernek megvenni!
Az u. n. könyvbarátok — s még ez is ritka
specialitás — rendszeren a könyvkereskedőjükre
bizzák magukat, s megveszik azokat a könyve-
ket, amelyek véletlenül ahhoz a könyvkereske-
dőhöz kerültek. Egy jó könyvkereskedő azonban
felér oly jó ujsággal, mert ismeri a beszerzési
forrásokat.

Sokszor csak a munka címét és a szerző
nevét tudja az ember, ilyenkor nagyon nehéz
és hosszadalmas a könyv beszerzése, ha a könyv-
kereskedő nem érti a mesterségét. Volt rá eset
pl. hogy egy eredetileg Lipcsében megjelent
könyvet — Északamerikából, Bostonból kellett
meghozdatnom, mert a könyvkereskedő másként
nem tudott hozzájutni. Éppen tizenkét hétig
tartott, míg a megrendelés után a »cs. és kir.
udvari könyvkereskedő« a kezembe tudta
adni.

Ismerni kell a »kereskedelmi számtant« is,
mert nálunk a legtöbb könyvkereskedő a fran-
kot kerek — 62 krba számítja, s ha az angol
szállító beírja a számlába a könyv árát 1/6 =
1 shilling = 60 kr; biztosak lehetünk benne,
hogy a kereskedő, ha élelmes, hat shillinget
= 3 frt 60 krt kér tőlünk. S ez lényeges kü-

lőmség, ha az ember 40—50 kötet könyvet
rendel meg egyszerre.

Az olcsó beszerzési forrásokt kitanulni is
hosszadalmas dolog, és igen sok tandíjat fizet
érte az ember. De aztán olyan praktikus felfe-
dezt is tesz, hogy pl. a párisi Flammarion-
cégnél a modern szépirodalmi munkák kötetje
— 30 kr! Nálunk legkevesebb 1 frt 50 kr.

Igen üdvös dolgok az antikvariatások is.
Sajnos, ilyenek Magyarországon még nincsenek.
Potom áron meg lehet kapni mindent, új köny-
veket is, csak tudni kell, hogy hol. Filozófiát
Lipcsében List és Franckenel, ókori nyelvésze-
tet a Baer-testvéreknél Majna-Frankfurtban, or-
vosi munkákat Grácban, jogiakat Genfben, szép-
irodalmiakat Scholz-nál, Braunschweigban, gyűj-
teményes dolgokat Maestriknél Bécsben, tan-
könyveket Berman- és Altmannál ugyancsak
Bécsben, stb. stb. Ezeknél a cézeknél tized-
huszad, sőt nemritkán ötvened áron lehet kapni
az értékesnél értékesebb munkákat, — s gyak-
ran a könyvpiacz újdonságait. Mert ma már az
antikváriusok között is igen nagy a konkurren-
cia.

Sokat, nagyon sokat lehetne még erről a
thémáról írni, de minek, vagy helyesebben: ki-
nek? Akik igazán érdeklődnek az irodalom iránt,
otthon is, és nem csak a nagyvárosi hóbortból
»jour«-oknak nevezett kávé-tracsokon, azok
ugyis régen tudják ezeket a dolgokat, akik pe-
dig nem érdeklődnek iránta, azoknak miért
írni?!

városrészeknek, mint aminő újváros egyetlen várostól egy kilométerre fekvő helyet jelölni ki temetkező helyül, méltánytalan és igazságtalan eljárás volna. Főleg a kath. vallás szempontjából, mint mely elhunyt hivei legkisebbikét és legszegényebbikét is elszokta kísérni a végső utra, egész a sír szájáig. Ez az ut pedig, hogy egy konkrét példával éljünk a külváros bármelyik utcájától a Rulikovszky temetőig jó két-két órát venne igénybe.

Végső konkluziójában tehát a dolog így áll: a zöld kert és ősi temetők bezáratására nem forog fenn semmi elfogadható ok, de ha mégis szükségét látnák őket a közhasználatától elvonni, jelöljenek ki ugyan azon irányban két új temető helységeit.

Ha pedig a fenti két temető közül csak az egyiket zárnák be, akkor inkább a zöld keret kellene és pár száz méternyire feljebb utat kihasítani; mert a mostani alatt talajfakadások vannak és télvíz idején nem egyszer vízbe teszik a koporsót.

Különben pedig ha városunk mérnöki hivatala és tanácsa azt a jobb ügyre méltó buzgalmat, melyet e két temető minden áron való lezárására fordít, a városunk temetőihez, főleg az olasz és ősi temetőhöz vezető utak jobb karban fordítására fordítaná, akkor minket is a maga táborában látna.

Reformok a városházán.

— Apasztják a napdíjasok számát. —

Egy jómódu gazda, mikor a vagyonát veszendőben látta, a gyufán kezdett spórolni. Olyan hírek keringenek a városházáról, a melyek hasonló gondolatot ébresztenek az emberben.

Mikor a városi tisztviselők fizetés felemeléséről volt szó, a városatyák tulnyomó többségét azon meggyőződés vezette, hogy a városi tisztviselők fizetését méltányossági okokból emelni kell; de figyelemmel kell lenni arra is, hogy mit bír meg a városi pénztár. A pénzügyi bizottság, — később pedig a közgyűlés annyira belemelegedett a százasok dobálásába, hogy mikor az egész tisztikar, kezelő és segédszemélyzet fizetéseit megállapították, az emelés összege mintegy 50 ezer forint évi több-kiadásra nőtte ki magát.

E horribilis összeg nagy meglepetést okozott nemcsak a bizottsági tagoknál, hanem még a városi tisztviselőknél is, a kik közül többen egész nyíltan kijelentették hogy ilyen körülmények közt éppen semmi reményük nincs arra, hogy a fizetés emelés megnyerje a belügyminiszter, illetve a kereskedelmi miniszter jóváhagyását.

Azóta a közgyűlési határozat Szokoly Tamás és két városi tisztviselő felelősségével együtt a miniszternél van.

Ugy látszik azonban, hogy a városházán komolyan gondolkoznak a felett, vajjon megbirja-e a városi pénztár a fizetésemelést, ha a miniszter egy derüsperecében még is jóváhagyná azt. A kiszivárgó hírek sejtetik, hogy a kik tövéről-hegyére ismerik a városi pénztárt, mert naponként foglalkoznak a város vagyoni állapotával, nagyobb megterhelhetés nélkül képtelennek tartják Nagyvárad városát az aránytalan s ezért túl magas fizetésemelés elviselhetőségére. Módookról gondoskodnak, milyen reformot hozzanak be arra az esetre, ha a szervezeti szabályrendelet minden változtatás nélkül jóváhagyatnék.

És nem titok már, hogy milyen eredeti módot eszeltek ki a költségek apasztására.

A városnál összesen 70 napi-dijast és havidijast alkalmaznak jelenleg, s ezeknek évi járuléka 25 ezer forintnál több. Ezek közül a napdíjasok közül 30—35-öt el akarnak bocsátani,

hogy ilyen uton kevesebb legyen a kiadás. De mivel ezáltal sokkal kevesebb lesz a munkaerő, meghosszabbítják a napi hivatalos munkaidőt.

Ilyen uton azonban 30—35 ember munkáját nem lehet pótolni s megint csak napidíjasokat kell felvenni. Ha ezt elkerülheti a város, természetesen a városi pénztárra előny lesz. Felmerül azonban az a gondolat az emberben, hogy miért kellett eddig olyan sok napidíjast tartani, ha kevesebb munkaerő is képes elvégezni a teendőket. Pedig eddig sem haladt valami gőzerővel a város ügyeinek döcögős szekerere. Vagy szüksége van a városnak annyi napidíjasra, vagy nem volt kellő ellenőrzés, s ekkor szükség nélkül terhelte oly nagy összeg a városi pénztárt.

Egy városatyá.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 14.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Darányi Ignác, Wlassics Gyula.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a beérkezett irományokat.

Tárgyalás és jelentéstétel végett kiadják a bizottságoknak.

Krajtsik Ferencz, előadó: Jelenti, hogy a mentelmi bizottság a Csesznák-féle napi parancsral nem találta megsértve a Ház mentelmi jogát; jelenti továbbá, hogy a mentelmi bizottság Podmaniczky Frigyes báró és Papp Elek mentelmi jogai felfüggesztését hozza javaslatba.

A jelentések napirendre fognak tüzetni.

Következik a napirend:

a földművelésügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Elsőnek szól:

Papp Elek: Nem akarja még egyszer elmondani azokat, amiket már az általános vita folyamán elmondott, mert fölmelegítve csak a töltött káposztát szereti. Kizárólag a víz okozta károkkal foglalkozik, s a vízkárok ellenében a kölcsönös biztosítás intézményének létesítését ajánlja.

Sima Ferencz: Mint volt szakaszigazgató, bő tapasztalatokat szerzett a vízszabályozást illetőleg; úgy látja, hogy a miniszter a vízszabályozások ügyét képes lesz rendbe hozni. Pannaszkodik, hogy a Tisza és mellékfolyói mentén az ártéri adó sokszor 140—150%-a az állami adónak. E bajokon csak úgy lehetne segíteni, ha az ármentesítést államosítanák. Az eddigi megterhelhetetés maradhatna az érdekeltsegen. Az újabb terheket azonban az államnak kéne magára vállalni.

Elnök: A vitát bezárja.

Darányi Ignác, földművelési miniszter: Bernát Dezsőnek, Ungmegeye sulyos vízügyi viszonyára vonatkozólag tett megjegyzésére feleli, hogy mielőtt a Bodrog szabályozása keresztül lesz vite, akkor a vízügyi viszonyok azonnal meg fognak javulni. A kisebb patakok szabályozását pedig a 85-iki törvény értelmében ezen törvény megsértése nélkül nem lehetne végrehajtani. Mielőtt a Bodrog szabályozatnék közegei által, olyan terveket fog készíttetni, hogy a szabályozások a Bodrog szabályozása után a legjobban vitessenek keresztül. Papp Elekkel szemben megjegyzi, hogy az általános vita folyamán tett részleteire azért nem felelt, mert Papp Elek nem volt jelen, s elsőnek tartotta akkor felelni neki, mikor itt van. A műutakul használt töltéseket a közlekedés szempontjából nem tartja célszerűnek.

A vízkárok elleni kölcsönös biztosítás intézményének létesítéséről már gondolkozik, s olyan megoldást akar találni, amely minden

tekintetben megfelel a víz által fenyegetett községek érdekeinek.

Ezután Simának felel, s a vízszabályozó társulatokat illetőleg fölvilágosításokat nyújt. Megjegyzi, hogy mikor közérdekről szól, akkor oda kell törekedni, hogy az állam az ország minden vidékére egyaránt figyelemmel legyen.

Elnök: A tétel meg nem támadtatván, azt elfogadottnak jelenti ki.

A »kulturmérnökségek« tételénél szól:

Ugron Gábor: A vízjogi törvények értelmében a kulturmérnökök feladata a vízkárok elleni védelmi terveket elkészíteni, valamint a kaszálókat és legelőket öntözésre berendezni, vagy lecsapolásokat eszközölni, miért is kéri a minisztert, hogy a kulturmérnökségek fejlesztésére tegye meg a szükséges lépéseket. Kéri továbbá a minisztert, eszközölje ki, hogy az alagsóvegek díjtalanul szállíttassanak.

Asbóth János szintén a kulturmérnökségek fejlesztésére hívja fel a miniszter figyelmét.

A Ház a tételt elfogadja.

A »halászat« tételét Sima Ferencz és Ugron Gábor rövid felszólalásai után a Ház elfogadta.

A »Vinczellér iskolák« tételét Szalay Imre rövid megjegyzései után elfogadták.

A »mező- és közgazdaság különböző ágai« tételénél szól:

Ónody Géza: Szól a lóversenyekről, a totalizátorról, s kifogásolja, hogy a miniszter nagy versenydíjakat tűz ki.

Péchy Tamás: A sertésvész csaknem olyan károkkal fenyegeti a magyar gazdákat, mint annak idején a sertésvész. Kérde a minisztert, hogy mi van abban a lapokban megjelent hírből, hogy valami óvszerrel kísérletek tettek.

Elnök: A vitát bezárja.

Darányi Ignác: Péchynek feleli, hogy a sertésvész megszüntetését előidéző módszerek és gyógymódokat illetőleg a kísérletezés egyre folyik. Ónodynak megjegyzi, hogy a kiállítás alkalmából tűzött ki versenydíjat.

Ónody Géza személyes kérdésben szólva, megjegyzi, hogy nem azt kifogásolta, hogy a miniszter versenydíjakat tűzött ki, hanem azt, hogy e díjakat a múlt évi költségvetésben nem számolták el.

A tételt a Ház elfogadja.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

A földművelésügyi tárcza költségvetését befejezték és holnap megkezdik a pénzügyi tárcza tárgyalását.

A népiskolák millenniuma.

— A Népnevelési Közlönyből. —

Nagyvárad. 1896. április 14.

Hazánk összes népei magasztos, nagy ünnepre készülnek, Magyarország ezeréves fennállását akarják méltó módon megünnepelni.

Az ünnepség kiterjed minden vallásu és nemzetiségű lakosaira, minden rangu és koru polgárára a magyar hazának. Kiterjed megyénk, legkisebb községünk, legutolsó népiskolánk lakosaira, növendékeire is. Biharmegyei népiskolái az ezredéves ünnepélyt a »Népnevelési Közlöny« millenniumi számában megjelent következő program szerint ünneplik.

Az ünnepély három részből áll: I. Hálaadó isteni tiszteltet. II. A tulajdonképpeni iskolai ünnepség. III. Kirándulás.

I. Hálaadó isteni tiszteltet.

Reggel fél 8 órakor ünnepélyes isteni tiszteltet. A gyermekek kellő időben összegyűlnek az iskolában. A fiuk mindnyájan ünnepiesen öltözködnek s a mennyire csak lehetséges, mindegyiknek válláról esokorra kötött hosszú nemzeti színű szalag lóg le. A leányok fejükön akár élő, akár csinált virágból készített koszorút viselnek s szintén nemzeti színű szallagból kötött esokrot tűznek vállukra. Igen olesó, alig pár krajczár áru dísz s mégis nemcsak nagyon megfelel az alkalomnak, de nagyobb tömegben impozáns, lélekemelő. Második harangszó után a gyermekek sorba állnak s nemzeti zászló alatt vonulnak a templomba.

Az isteni tiszteltet után a gyermekek a tanító kíséretében, ismét zászló alatt az iskolába vonulnak az ünnepség megtartása céljából.

II. A tulajdonképeni iskolai ünnepség.

Az ünnepségre meghívják az iskolai hatóságot, a község előljáróit és érdemesebb lakóit s a szülőket.

Az ünnepség következő részletekből állhat:

1. A gyermekek állva éneklék a Himnusz (*Isten áld meg a magyart*) két versét.

2. Az iskola helyi hatóság elnöke igen rövid, de lelkes beszéddel elmondja az ünnepség célját, okát s pár szóval vázolja annak magasabb voltát és nagyszerűségét, buzdítja a gyermekeket s a jelenlevőket, hogy lelkesedéssel és szeretettel vegyenek részt abban a nagy ünnepségben, melyet most az egész magyar nemzet tart.

3. Egy gyermek elszavalja Incezy László »Ezer év« című költeményét, mely éppen a millenniumra írt rövid kis lelkes vers.

4. Értekezés a honfoglalásról s a magyar nemzet ezeréves életéről. Felolvassa a tanító. Az egész értekezés egy félóráig tarthat és semmivel sem tovább s eposzszerűleg, inkább szónoki mint elbeszélő hangon, inkább lelkesítő, mint untató modorban írva, lehetőleg tartózkodva minden terjengőségtől és száraz tanítástól.

5. Két gyermek: egy ifju és egy leány kimegy az asztal elé s a leány a megkoszorúzott térképhez lépve, bekeríti az országot és pár szóval elmondja hazánk szép fekvését, megemlíti gazdagságát, virágzását és elfoglalásának körülményeit.

6. A gyermekek éneklék a »Tied vagyok, tied hazám« kezdetű honfidalt.

7. Két gyermek, egy ifju és egy leány, nemek szerint külön választott iskolákban két fiu, vagy két leány kiáll az asztal elé s a leány elmondja Árpádot s ezzel kapcsolatban a honfoglalást úgy, mint az iskolai tankönyvből tanulták. Nyomban utána a fiu elszavalja Bartók Lajos »Munkács« című versét, mely a honfoglalást éneklé meg.

8. Ujra kiáll egy fiu és egy leány. A leány elmondja a történelemből Szent Istvánt. Utána a fiu elszavalja Földváry István »Szent István« című költeményét. Majd a leány elszavalja Vazel Ferenc »Imre herceg« cz. versét.

9. Három gyermek szavalja Vida József »Tatárjárás« című költeményét. A történelem felelése itt elmarad. Azért szaval itt három gyermek, mert a költemény három részből áll.

10. Másik két gyermek közül a fiu elmondja a történelemből Nagy Lajost, a leány elszavalja Dömény József »Királyi tett« című költeményét, mely Nagy Lajos azon nemes tettét éneklé meg, midőn Szeredayt a vízből kihuzta.

11. Egy leány elmondja Hunyadi Jánost, egy fiu elszavalja Czuczor Gergely »Hunyady« című versét. (Ki áll amott a szirttetőn?)

12. A mohácsi vész felelése s Kuthen »A látnok« című versekéjének szavalása, mely II. Lajosról szól.

13. Egy leány elmondja a magyar szabadságharc történetét, egy fiu elszavalja Tóth Kálmán »Előrel« című költeményét.

14. A tanító felolvassa a magyar történelem legkiválóbb alakjainak névsorát, egyszerűen megemlíti azok kimagasló tulajdonát. Nyomban utána egy fiu elszavalja Tóth Kálmán »Ki volt nagyobb« című versét, egy leány pedig Büttner Lina hasonló című költeményét, mely az előbbinek travesztálása oly képen, hogy ebben nőalakok szerepelnek.

15. Az iskola legjobb tanulója egy jól betanult, rövid, lelkes beszédet mond, melyben ígéretet tesz társai nevében, hogy a hazát szeretni fogják, hű polgárai lesznek; életükben mindig fölvirágoztatására fognak törekedni szorgalmukkal és polgári erényekkel, s ha kell életüket, vérüket is feláldozni érte. Végül kéri a nemzetek Istenét, hogy áldja meg hazánkat, védelmezze külső, belső veszedelmektől s tartsa meg és tegye nagygyá, dicsővé a jövő ezer évben.

16. Az iskolai elnök néhány lelkesítő szót intéz a gyermekekhez.

17. A gyermekek és jelenlevők felállnak s a gyermekek éneklék a »Szózat« két versét.

Ezzel az ünnepség véget ér.

A történelmi részt az ünnepséghez az Eötvös-alap országos bizottsága által kiadandó millenniumi füzet fogja tartalmazni. Egy füzet ára 20 kr.

III. Kirándulás.

Az iskolai ünnepség körülbelül 12 óra körül ér véget. A gyermekek innen egyenesen a kirándulás helyére mennek, a tanító, illetőleg a tanítók vezetése alatt. Négyesével sorjába állnak; elől a legnagyobb gyermek nemzeti zászlót visz, ha kettő van még impozansabb a menet. Induló tempóban dalolják az »Insurgensek indulóját.« (Sztitya vitézek a harcziadalma), amelyre igen jól lehet lépni. A kirándulás helyén ebéd várja őket, amelyet két-három asszony (szülő) kívül már elkészített.

Évés után a gyermekek szabadon játszanak. Mintegy másfél óra múlva versenyfutás, versenyugrás és súlydobást rendeznek, melyben csak a fiuk vesznek részt. A versenydíj valami diszkótésű könyv. A leányok között e helyett egy vagy két diszkótésű könyvet sorolnak ki olyformán, hogy valamennyinek a nevét egy-egy kis darab papírra írja s egy kalpból kihuzatja a tanító. 5—6 óra körül ismét oly módon, mint kimentek, hazavonulnak a gyermekek.

A község közepén, vagy valamely alkalmas helyen elénekelik a Himnusz s ezzel szétoszolván, az ünnepség véget ér.

TÁJÉKOZTATO.

Április 19. A Szigligeti-társaság rendes évi közgyűlése.

22—25. Fősorozás a tüzőltő őrtanyán.

Május 2. Pályázati határidő a nagyváradai tűzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.

UJDONSÁGOK.

* **Az iskolaszék ülése.** A nagyváradai községi iskolaszék folyó évi ápril hó 17-ik (péntek) napján délután 4 órakor a városház tanácsstermében iskolaszéki ülést tart.

* **A kereskedelmi kamara a kiállításon.** Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága a többi közt az ország összes kereskedelmi és iparkamaráit, a melyek tevékenyen kivették részüket a kiállítás előmunkálataiban, — 3—3 taggal meghívta a kiállítás megnyitására. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara képviselőiben az ünnepélyre Jankó József elnök, Sarka di Lajos titkár utaznak fel a fővárosba.

* **Főuri esküvő.** Fényes esküvő volt tegnap Budapesten az egyetemi templomban. Nagy-Károlyi Károlyi Imre gróf, Károlyi Tibor és neje Degenfeld Schomberg Emma grófné fia vezette oltárhoz nagykárolyi Károlyi Zsófia grófkisasszonyt. néhai Károlyi Alajos gróf és neje monyozókerekéi és monoslói Erdődy Francziska grófné leányát. Az esküvőn, a melyen a hölgyek fényes toillettekben, a férfiak díszmagyarban jelentek meg, násznagyok voltak: Károlyi István gróf. Tanúk a menyasszony részéről; Széchenyi Béla gróf és Dessewffy Aurél gróf; a vőlegény részéről: Károlyi Gyula és Károlyi László grófok. Nyoszolyólányok voltak: Károlyi Erzsébet, Zsuzsanna és Juliette, Széchenyi Hanna, Aponyi Teréz és Degenfeld Paulina grófnők. Vőfélyek voltak: Károlyi Lajos Mihály, Ferencz és Antal grófok. Degenfeld Imre gróf, Hadik Béla gróf és ifj. Tisza Kálmán. A násznép közt ott voltak: Tisza Kálmán és neje Degenfeld grófné, Szt. Széchenyi Gyula gróf és leánya, Odeschalch Géza herceg és neje Andrássy grófné, Aponyi Lajos gróf és leányai, Radvánszky Géza báró, Walteck Kornélia grófnő és leánya, Podmaniczky Géza báró és neje, Wenckheim Frigyes gróf, Szapáry Géza gróf és neje szül. Györy grófné, Aponyi Albert gróf, Aczél Béla báró, Csekonics Endre gróf és neje, Cziráky grófné, Nádasdy Ferencz gróf, Berthold Lipót gróf és neje Károlyi grófné, Almássy Dénes gróf, Teleky Tibor gróf és neje Széchenyi Alice grófné, Széchenyi Sándor grófné stb. stb. Az esketést Gurd Ignácz stomfai plébános végezte, a ki az új párhoz intézett beszédében hitvestársi hűségre és hazafiságra intett.

* **Megerősítés.** Beöthy László főispán dr. Halász Elemér megyei közigazgatási gyakornokot állásában végleg megerősítette.

* **A városháza terve.** A városháza terveit pár napig még meg lehet tekinteni a főreáliskola új palotájában. A tervek a nagy tornacsarnokban vannak közszemlére kitéve s a bejárat a tornacsarnok kapuján van.

* **Uj utczanevek.** Már megemlékeztünk a főmérnöki hivatal azon tervéről, hogy tervezet dolgoz ki Nagyvárad több utczájának új elnevezése iránt. Orbán Ignácz városi mérnök már igen előhaladt a munkálattal s leginkább helyi érdekű, vagy történelmi neveket válogatott össze új utca nevekre. Így a körösparti korzót »Millennium-tér«-nek, a kereskedelmi palota és új reáliskola előtt elvonuló körösparti vonalat »Baross-tér«-nek, a Löbli szeszgyár alatt tervezett új körös melletti utczát »Madách-sornak« javasolja elnevezni. A többi utczák nevei szintén ilyen kiváló férfiak neveit örökítene meg.

* **Ovoda a kálvária-utczán.** A város által a Kálvária-utczán vagy ennek környékén létesíteni szándékolt kisedővő czéljaira, mint annak idején megirtuk, több háztulajdonos felajánlotta házáat megvételre. Az óvodai bizottság az ajánlatokat véleményezés végett kiadta Busch Dávid főmérnöknek, aki sorban megvizsgálta a felajánlott épületeket és telkeket s beterjesztette véleményes jelentését. Ebben részletesen ismerteti az egyes épületeket s az összes között csak kettőt talál óvoda czélokra alkalmasnak. És pedig a Nagy-kut-utczán levő Miskolczy György házáat átalakításokkal, javításokkal czélszerűen fel lehetne használni s tekintetbe véve a javítás költségeit, a kért 9000 frt helyett 8600 frt vételért javasol a főmérnök. A Kálvária-utczán levő özv. Báthory Gáborné házáat, illetve ennek telkét szintén alkalmasnak találja a főmérnök, de ide új épület kellene emelni. A vétel és az építés 10.000 frtot emésztene fel.

* **Halálozások.** Klauzer Róza április 12-én délután 3 órakor életének 78-ik évében Győrben elhunyt. Temetése tegnap délután 4 órakor volt. Az elhunyt nőnek városunkban is sok ismerőse volt. Özv. Sziszek Ferenczné, született Bencs Antonia folyó hó 12-én éjjeli egyenyed 12 órakor életének 57-ik évében elhunyt. Temetése tegnap délután 4 órakor volt. Lelkiüdvéért az engesztelő szent-mise áldozatot ma délelőtt 8 órakor mutatják be az újvárosi róm. kath. templomban.

* **A legegészségesebb falu.** Aligha van Magyarországon olyan egészséges falu, mint a sárosmegyei Dobó község, a hol a minap halt meg özv. Haskóné 118 éves korában, ki még az utolsó napig legjobban látott és hallott. 1778-ban született s az ott élő Dobay családnak éppen 100 évig állott szolgálatában. Még öt év előtt aratás után való ünnepeken a többiekkel egy sorban táncolt. Azonban ez nem az egyedüli eset, hogy ily nagy kort érnek el az emberek e községben. A község plébánosa ez alkalomból átnézte a matrikulát s ott azt találta, hogy a községben 3 ember él, ki a 100 évet, 8 ember pedig, ki a 90-et túlhaladta. Lehet, hogy a község fényes erdők között való fekvésének és ritka jó ivóvizének köszönhetik az emberek rendkívüli korukat.

* **Elkeresztelés.** Érdekes elkeresztelés ügye vár most elintézésre Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál. Ápril hó 10-én bejelentette a nagyváradai bábaképezde igazgatósága a nagyváradai állami anyakönyvvezető hivatalnál, hogy Pinczuj Mária cselédnek egy fia született, s az új honpolgárt »Miklós« néven elkönyvelték. Később azonban kisért, hogy a cseléd gazdája egy másik cselédnek a szolgálati könyvét adta be a képezdebe s így a gyermek anyja nem Pinczuj Mária, hanem Papp Mária. Tehát az anyakönyvi bejegyzés téves. A kiigazítás azonban csak hosszas hivatalos eljárás után történhetik.

* **Pulszky Károly ügye.** Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter úgy intézkedett, hogy az országos képtár igazgatói lakását ezentul a képtár czéljaira használják. Pulszky Mária

Emilia asszony most költözik ki ebből a lakásból a köruti Royal-szállodába, a hol lakást bérelt. Márkus Emilia férjét mindennap meglátogatja s vele vagy a vizsgálóbíró, vagy pedig a fogházfőügyelőnél találkozik. Pulszky Károlyt a fogház nagyon megviselte; igen rossz színben van s most — mint a Pesti Hírlap írja — megint nagyon apatikus.

* **Csaló pinczérnő.** Nagy panasa van a »Fekete Sas« főpinczérjének, Garnek Györgynek. A Sas-kávészálla mellett levő korema főpinczérnőjére panaszkodik, hogy már vagy három hét óta folytonosan csalja a block-czédulákkal. Pistauer Milka pinczérnő ugyanis, mikor a sört átadta a főpinczérnek, a kapott block-czédulákon az 1-es számot kijavította 4-re és úgy számolt be másnap és felvette mindig a nagyobb összegű pénzt. A főpinczér tegnap jött rá a csalásra és azonnal feljelentette az esetet a rendőrségnél, a honnan Kollmann Adolf rendőrbiztos ment ki az ügy megvizsgálására. Pistauer Milka először tagadta a dolgot, de végre mikor a hamisított czédulákat előmutatták neki, beismerte tettét és az alpinczérnőt Nikel Katiczát vádolta, hogy az biztatta fel a csalásra. A káros főpinczér hajlandó kiegyezni a csaló leányokkal, de a rendőrség semmi körülmények között nem hajlandó őket állásukban tovább megtűrni, mert ha egymást is megcsalják, bizonyosan nem kímélik a vendégeket sem.

* **Szőlőoltvány telep Nagyváradon.** Az országgyűlésen tárgyalt s a filloxera által elpusztított szőlők felújításáról szóló törvénytervezetben intézkedések foglaltatnak az ország egyes pontjain szőlőoltvány-telepek felállítására. A nagyvárad kerületi és iparkamara legutóbbi gyűléséből kifolyólag átíratban felkérte Nagyvárad város és Bihar megye törvényhatóságait, hogy egy ily telepnek Nagyváradon leendő felállítására végett a miniszterhez felterjesztést intézzenek. A telep Nagyvárad és Bihar megye területére terjedne ki.

* **Hadapródok bérmálása Belopotoczky,** tábori püspök szemleutján tegnapielőtt temesvárra érkezett s a hadapródiskola 22 növendékét megbérmálta. Belopotoczky Desseffy püspök vendége, a ki tiszteletére tegnap diszebedet adott, a melyen a tábornoki kar, a hatóságok fejei és a káptalan több tagja vettek részt.

* **Igazságos büntetés.** Montekarlói jelenet. Egy ur jön a játéktérbe, karján nem egészen fiatal, de annál kaczerább nevével. Az asszony a roulette-asztalhoz lép és hangosan szól:

— Éveim számát teszem meg.

S megteszi a huszonkettőt. Ámde a szerencsekerékből a 36-os szám jön ki. — A férj bosszusan válaszol:

— Itt van la, tessék. Ha valóban a korodat tetted volna meg, nyertünk volna. A bankot nem lehet megcsalni.

* **A császár ellensége.** Vilmos császárnak van egy ellensége, aki körlelhetlenebb, mint a párisi boulevardok legsovínisztább demagógja. A hatalmas német császárnak ez az üldözött kísértete a müncheni egyetem egyik szürke katedráján magyarázza Tacitust a megmohosodott bajor tudós-jelölteknek. Apró, szürke emberke, Quidde a neve. Ez a tudós professzor szabad óráit arra szokta felhasználni, hogy a saját tudományos fegyvereivel lehetőleg tönkresilányítsa urát és császár. Tavaly óriás szenzációt rendezett az öreg ur egy névtelen röpirattal, amelynek Caligula volt a címe. Ebben az örült római imperátor élete és válogatott bolondságai voltak lapidáris mondatokban előadva, sehol fel nem található kulfók nyomán. Quidde voltaképpen — amint azt a német publikum rögtön kitalálta — Vilmos császárt akarta ebben a röpiratban iszonyuan lepingálni. Egy darabig szocialista és anarkista körökben nem is hívták Vilmos császárt másként, hanem Caligulának. Sőt a hírhedt Siegl Vaterlandjában egyszer a személyi hírek közt ezt is lehetett olvasni:

— Caligula császár ma Potsdamba utazott a déltani gyorsvonattal, a nagy manőverek megszemplésére.

Quiddét perbe is fogták, egy szóval a szenzáció teljes volt. A dolog azonban lassacskán feladásba ment s ez igen fájt Vilmos császár

legnagyobb és legtudósabb ellenségének. Miután a nyomdafestékekkel már egyszer megpróbálkozott, az élő szót választotta mérszárlási közegül. Januárban egy négyülésen újra mesélt Vilmos császárról a derék münchenieknek, akik nyilván igen jól mulattak a poroszfaló Tacitus filippikáján. Annál kevésbé örült ennek a szabad előadásnak a müncheni rendőrség. Följelentették, pörbe fogták s a bajor bírák most felségsértés czímen három havi fogságra ítélték. Vilmos császár engesztelhetetlen ellensége már meg is kezdte üléseit s most elég szabad ideje lesz valamit újabb stratégiát kieszelni Caligula imperátor ellen.

* **Zsidó marad Zsidó.** Pest megye egyik községe ujában nem tud megbárátkozni ősrégi nevével és ujat akar fölvenni. Zsidó a kis község neve, amely a 14-ik század óta viseli e nevet, de csak most jutott eszébe, hogy nem szép az elnevezése. Kérvényt adott be tehát a község a megyéhez, hogy engedjen más nevet fölvenni, mert hát — ugymond — föleserélik tévedésből az ottani zsidó hitközséggel. A mai megyegyűlésen sokat mosolyogtak a kérelmen, melyet aztán egyhanguan elutasítottak. Zsidó tehát kénytelen sorsát és nevét tovább tűrni.

* **Esik eső.** . . . Elszálltak a havas felhők az égről; helyettük sűrű, párás szürkesség ülte meg a boltozatos mindenséget és kora délután megeredtek az ég csatornái. Ez a szép, esőndes tavaszi eső, az a várvavárt áldás, mely a magyar gazdára nézve többet ér a folyó aranynál és az ezredévi készülődések minden remélhető káprázatánál, könnyet esal a szembe és imádságot az ajkra ez az illatos, enyhe kikeleti eső, mely esik szépen karikára . . .

* **Lefőzött bíró.** A kolombói törvényszék előtt nemrég panaszt tett egy uri ember, hogy egy régi ellenségétől az utcán hatalmas nyaklevest kapott. A bíró, a ki szerette volna gyorsan elvégezni a munkáját, ráförmedt:

— Szégyelje magát ilyen csekélységgel a törvényszék előtt megjelenni. Menjen, nem fogadom el a panaszát,

A panaszos vidoran mosolygott és tuláradó szavakban mondott köszönetet a bírónak.

— Boldoggá tesz ez a kijelentése, — mondá — mindig óhajtottam, hogy némely ismerősömet felpofozhassam az utcán, de féltem, hogy megbüntetnek. Most, hogy a törvényszék véleményét tudom, nem tartózkodom tovább és még ma néhány ószinte poflevest fogok osztogatni. Reményem, hogy addig a nézetét nem fogja megváltoztatni.

— Megálljon! — kiáltá a bíró, mikor látta, hogy az elutasított távozni akar — fontoljuk csak meg a kérdést. Adja elő a panaszát.

Azután annak rendje és módja szerint letárgyalta az ügyet és elítélte a pofozkodót.

Csendélet.

(Bus komédia, három jelenetben.)

I. Jelenet.

Lóránt ur hivatalnok. (Üres óráiban férj. Látszólag agyondolgozva jön haza a büroájából. Idő: délután 1 óra. Mikor belép a lakása ajtaján, a kis menyecske javában veszekszik a Julesa szobalánynyal.)

Lóránt: (meghökkenve megáll az ajtóban.) Már megint? Ugyan édes Matild?

Matild: Semmi édes! Te ne avatkozz az én dolgomba — a haszontalan megint összetört valamit. Azt a szép vázát, amit te vettél tavaly a névnapomra.

Lóránt: Veszek másikat.

Matild: No persze, hiszen annyi kidobni való pénzünk van. Azért nem tudtad még eddig megvenni azt a rongyos uj bársonygarnitúrát.

Lóránt: Majd megveszem azt is. Oh, csak egy kis nyugalmat találnék itthon. Hát azért házasodtam én meg.

Matild: Igen, hát maga csak azért házasodott meg, hogy nyugalmat találjon? No persze, hálósapkát, herbateát, papucsot keresett. — —

Lóránt: Papucsot nem.

Matild: No hát a többieket. Nyugalmat, békés nyugalmat. Mikor belefáradnak mindenbe, akkor megházasodnak s olyan nagy nyugalom kell nekik, hogy még a eselédet se szabad összeszidni az asszonynak.

Lóránt: De mikor a fejem csak úgy zug a sok munkától. Látják, hogy igavonó vagyok, hát mindent rám tukmálnak. Kilenczétől mostanáig még szivarra se tudtam rágyujtani.

Matild: Pedig jobb lenne, ha ott dohányozna, mint hogy idehaza akar megfulasztani a kellemetlen szagu szivarjaival.

Lóránt: Magának spórolok, bizony vehetnék drágábbat is.

Matild: No és talán térden állva köszönjem meg a nagylelkűségét?

Lóránt: (gyöngéden átöleli.) Nem édesem, csak ne veszekedj mindig. Látod, olyan boldogok lennénk, csak az átkozott eselédhez ne lenne mindennap.

Matild: Eh, hagyjon békét, addig örüljön, míg felesége veszekszik a eseléddel. (Kimegy a szobából s dühösen becsapja az ajtót.)

Lóránt: Addig örüljek! Miért? (a homlokára üt.) Ahá meg van. No persze, hogy addig. (Csókokat szór utána.)

II. Jelenet.

(Egy hét múlva. Lóránt ur szomoruan nézeget egy összetört szobrot.)

Matild: Bizony ez összetört.

Lóránt: Pedig milyen szép volt.

Matild: Ördögöt volt. Esetlen. Alaktalan.

Lóránt: Tíz forint volt.

Matild: Megesálták vele. Ötöt sem ér.

Lóránt: Maga vette a nevemnapjára.

Matild: Majd veszek másikat.

Lóránt: Persze annyi dobálni való pénzünk van.

Matild: Majd megtakarítom.

Lóránt: Igen, de az én gyomrom sanyli majd meg. Fog főzni spenótot is auflag nélkül, de ez mind semmi. Megenném a spenótot is auflag nélkül — de . . . de . . .

Matild: No, mit de?

Lóránt: Borzasztó gyanu ül a lelkemen. (Sötéten néz maga elé, úgy, a hogy Othello ur szokott, azután odarohan a feleségéhez, úgy amint a fentebbi urtól láttam valamikor.) Asszony, nézz a szemembe! Miért nem szidod össze a eselédet?

Matild: Mert nem érdemi meg. Én tettem rossz helyre a szobrot, azért ütötte le.

Lóránt: Akarom, hogy összeszidd.

Matild: (büszkén felemelkedik a pamlagról s úgy a hogy Csillag Teréztől hallotta, kijelenti könynyekbe fuló méltósággal.) Ne merjen rosszat gondolni! Ne merjen rólam rosszat gondolni!

Illő szünet után becsengeti a szobaleányt s iszonyuan leszidja.

Lóránt: (megcsókolja a felesége kezét.) Bo-csáss meg. Köszönöm, hogy megnyugtattál.

III. Jelenet.

(A konyhában. Julesa nagy örömmel jön ki a szobából.)

Szakácsné: Minek örül, talán megint összeszidták?

Julesa: De még hogy, az ur maga akarta. Imponáltunk neki. Ilyenkor öt forint helyett tízet ad a nagysága . . .

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca.
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca.
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő.
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca.
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac.
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca.
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Frankl Mari lőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

REGÉNY-CSARNOK.

Regény a Mars bolygón.

Irtta: Laurie André.

10

— Oh azok nem érnek sokat, készítünk annyit, a mennyi csak szükséges s így nem becsüljük sokra.

— Nincs annak semmi értéke előttünk. Nem becsüljük sokra. Készítünk annyit, a mennyit akarunk, mondotta Akoleia.

— Csodálatos. Mit gondol, lesz-e idő, a mikor a földön is annyi lesz az arany, hogy az emberek, a kik most küzdenek, irnak, futnak, ölnék e csillogó érzéért, meg fogják vetni e nemes érzéket, mint önök és csak úgy fogják tekinteni, mint mostan a gyermekek a kavicsot.

Akoleia elgondolkodva rám nézett.

— Lehetséges . . . talán! A jövőbe nem látunk.

— Tehát a jövő önök előtt is ép oly bizonytalan, mint előttünk, mondtam én. Miközben nem tudtam örömet elpalástolni a fölött, hogy ismét olyan dologhoz jutottunk, a hol a büszke Akoleia tudása is korlátokat ismer. — Igen a jövő, — folytattam a beszédet — ezen török fejeiket sokan, nagyon sokan. Egyik részük rezignáltan felhagy e kába törekvéssel, hogy a jövőt megismerje, a másik részük pedig a bizonytalanság miatt folytonos szellemi küzdelmet folytat. Oh Akoleia ebben önök is egyetértenek tehát velünk?

— És mégis megismerhetjük a jövőt.

— Hogyan — kiáltottam fel — tehát azelőtt csak tréfát üzött?

Szinte lehetetlennek látszott, hogy a komoly Akoleia tréfáljon.

— Nem tréfáltam sem az előtt, sem most. Hanem, ha óhajtjuk, átélhetjük a jövőt. Tudósaink kiderítették módját annak, hogy szervezetünk működését egy hosszú időre nyugalomba helyezzük. A test működése, mely a jelenben rendszeren folya, egy időre megszakad, hosszú idő múlva ismét megkezdődik és elvégzi kiszabott munkájának hátralevő részét.

— Mily boldogok önök! mondtam hévvel — megtudhatják, hogy mi lett munkájukból, melyet évszázadok előtt megkezdtek és a melyet az önök kora kételkedéssel vagy talán megvetéssel fogadott. Csak az utókor hálás. Mily boldogság! A hálás utókor elismerését látni.

— Nem gondolja-e, hogy gyakran csalódnék is, ha látná, hogy mindaz, a miért fáradott, hiábavaló volt?

— Akoleia szavai megleptek. Erre nem is gondoltam. De azért mégis csak bámultam rajta. Elmerülni egy hosszú századokig tartó álomba és azután egy egészen más körben felébredni! A fejem szédült, ha jobban kezdtem gondolkodni a dolog felett. Észbontó dolgokat mond nekem Akoleia.

Leültünk egymással szemközt. Minél tovább beszéltem vele, annál inkább vonzódtam hozzá.

Kiváncsian lestem minden szavát és minden pillanatban vártam, hogy valami új dologgal megleljen. Az eddigiek is már annyira felizgattak, hogy alig tudok lecsillapodni. Hiszen minden olyan új, ismeretlen előttem.

A kutya is ott volt velünk Akoleia szobájában. Hozzá simult urnőjéhez, az pedig szeretetteljesen átkarolta fejét.

Mint irigyeltem én e kutyát. Szerettem volna az ő helyében lenni, hogy Akoleia engem czirogatna.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A német császár Bécsben.

Bécs, április 14. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt egy negyed 11 órakor érkezett Vilmos német császár Augusztia főhercegnő és Eitel Frigyes herceg kíséretében Bécsbe. A fogadásra a feldiszipelt déli pályaúdváron diszszázad jelent meg; a császár megérkezésekor a banda a német néphymnuszt játszotta. Királyunk megcsókolta Vilmos császárt és kezét csókolt Augusztia főhercegnőnek. A fogadásnál Mária Józsefa kir. hercegnő helyettesítette királynénkat. Augusztia a jelenlevő főhercegnőket megölelte, a főhercegek pedig kezét csókoltak neki. A kocsikhoz királyunk Augusztát, Vilmos császár pedig Mária Józsefát vezette. Az uralkodók külön kocsin mentek, Augusztia és Mária Józsefa is a kis hercegekkel.

A jelenlevő óriási tömeg nagy ovációkban részesítette az uralkodókat. A Hofburgban Lichtenstein herceg és Hunyady gróf fogadták Vilmost, a kinek királyunk udvara bemutatása után bemutatta az általam méltóságokat, köztük Bánffy Dezső bárót és Józsefika Samu bárót is. Vilmos császár a bemutatás alkalmával Bánffy bárót megszólítással tüntette ki, később pedig Badenivel együtt kihallgatáson fogadta.

Badeni a kvótáról.

Bécs, április 14. (Saját tudósít. távir.) Itt mindenfelé beszélnek, hogy Badeni gr. osztrák miniszterelnök Ö Felségénél kihallgatáson volt és ez alkalommal állítólag kijelentette, hogy az osztrák kvótábizottság a kvótát 56.86% és 43.14% arányban akarja megállapítani. Erre Ö Felsége azt válaszolta: Das ist bloß ein frivoler Scherz! (Ez csak frivol tréfa.) Ö Felsége e kijelentése itt óriási konsternációt idézett elő.

Amnesztia.

Budapest, április 14. (Saj. tud. táv.) A millennium alkalmából Ö Felsége számos megkegyelmezést fog engedélyezni. Erdély igazságügyminiszter e célból már fel is szólította az illető hatóságokat, hogy a kegyelemre érdemesek névsorát hozzá beterjeszszék.

Közgazdaság.

Az agrár-kérdés és a nemzetközi nagytőke.

II.

Vannak azonban oly kötések is, melyek tisztán a papirosan maradnak, melyeknél semmiféle valóságos termény át nem adatik s melyek nem állanak egyébből, mint fogadásból egy leendő árfolyamra; s ezen kötés eredménye nem egyéb, mint hogy egyik rész megfizeti a másiknak a két fogadásban képzelt és a valóságban létrejött árfolyam között levő különbözetet.

Ruhland dr. kimutatja, hogy a határidőüzletek mindenkor a gabona árának kárára vannak, még akkor is, ha a »haussepárt«, az emelkedésre spekulálók pártja a helyzet ura.

Az árcsökkenésre spekulálók (baisse-párt) egyszerűen összevásárolnak nagymennyiségű gabonát s azután ezen gabonamennyiség sokszorosára kötnek határidőüzleteket. Midőn a határidő elérkezik, a meglévő gabonát egyszerre a piacra dobják, akár veszteséggel is; amit ugyanis a reális gabonán veszítenek, azt a sokkal nagyobb mennyiségű papir-gabonán busásan megveszik. Így a múlt télen egy északamerikai »baisse-szindikátus« összevásárolt félmillió tonna búzát, de ezzel a világot hetven millió tonnányi búzatermésének árát volt képes saját céljainak megfelelőleg befolyásolni.

De a termelő még akkor sem nyer semmit, ha a haussepárt jut érvényre, mint az imént mondtuk. Ez ugyanis felszököteti ugyan az árakat, de csak néhány napra, s ez alatt a gazda alig juthat abba a helyzetbe, hogy terményeit eladja; hiszen az ár felszökötése ép-

pen az által történik, hogy néhány napig mesterségesen távol tartják a termelőket a piactól. Egyrészt ugyanis kibérelnek minden raktárt, úgy, hogy idegen ember nem képes terményeit ott tartani s másrészt mozgósítanak egy egész sereg ügynököt, kik minden uton lehetőleg megakadályozzák a termények piacra-hozatalát. Így néhány napra — ameddig szükséges — felemelik a termények árát. Mire a gazda ezen ár-emelkedést észreveszi s gabonájával tényleg a piacra ér, legnagyobb meglepetésére azt veszi észre, hogy az ultimo napján déli 12 órakor a gabona ára ismét lecsúszott. A hausse emberei nyereségüket zsebetették s a felszabadított gabonamennyiség az árat egyszerre mélyen lecsorítja.

Mindez igen világosan el van mondva a tanulságos füzetben.

A végén az árfolyamváltozásnak egy grafikus képe található, mely a müncheni piaci buza-árakat 1780-tól 1894-ig feltünteti. Egy piros vonal az évenkénti való árhullámzást mutatja — s ezen hullámzás módfelett erős; legmagasabbra szökött 1817-ben (50 kiló buza 26 márká 40 fillér), de két év alatt lecsúszott 5 márká 40 fillérre). Legmélyebbre süllyedt 1826-ban (4 márká 60 fillér). Az öt éves átlagokat feltüntető zöld vonal már sokkal kisebb hullámzásokat mutat; a harminczéves átlagokat mutató violaszín vonal pedig már majdnem egyenes; nem süllyed sehol 1780 és 1878 között; csak itt kanyarul lefelé. Ha százéves irányát megtartotta volna, 50 kiló buza ára 1894-ben 12 márká 60 fillér lett volna; s jogosan mondja Ruhland, hogy ez volna a normális ár; pedig a tényleges ár 7 márká 80 fillér volt. E két ár között észlelhető különbség képezi azon kvótát, melylyel a merkantilizmus a termelő osztályt jogtalanul megkárosította a müncheni piacson; s körülbelül így lehet az egész kulturvilágon.

Dr. Fischer-Colbrie Ágost.

A szövetkezeti törvényjavaslat ellen, melyet Nagy Ferencz dr. szerkesztett, a hazai szövetkezetek egy része állást foglalt. E szövetkezetek múlt év december havában megtartott kongresszusa a törvényjavaslatot több okból, de főleg azért kívánta elvetni, mivel a javaslat határozmányai s az abban kontemplált ellenőrzési rendszer a szövetkezetek alakítását és szabad fejlődését felette megnehezíti. A kongresszus ezen érveket emlékiratba foglalta, melyet Szántó Sámuel dr., a debreczeni kölcsönös segélyező-egylet igazgatója szerkesztett s egy küldöttség e hó 16-án nyújtja át az igazságügyminiszternek.

Terménytőzsde.

Budapest, április 14.

B u z a tavaszra, bácskai	6.98
» tavaszra, északi	7.00
» szeptember-októberre, bácskai	6.74
» szept.-okt.-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.48
R o z s tavaszra, északi	6.50
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.45
» aug.-szept.re, északi	10.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	98.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	100.30
Italmérségi jog megváltási kötvény	97.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	159.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	141.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	101.—
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	122.—
Osztrák járadék aranyban	101.25
Osztrák korona járadék	147.—
1860. osztrák államsorsjegyek	984.—
Osztrák magyar bankrészevény	394.50
Magyar hitelbank részevény	365.—
Osztrák hitelintézeti részevény	353.50
(osztrák-magyar államvasúti részevény	955.—
20 f. ankos arany (Napoleonador)	58.85
Német birodalmi márka	120.45
London vista	47.70
Páris vista	11.77
20 márkás arany	—

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

III-ik huzására

sorsjegyek

kaphatók a

→ **Biharmegyei Takarékpénztárnál.** ←

Huzás május 12-től 28-ig.

Főtiszt. elkész urak

figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda

részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány
raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	—	—	18 kr.
Kiadási 10 iv	—	—	18 kr.
Egybekelték anyakönyve (diósgyőri)	—	—	35 kr.
10 iv	—	—	35 kr.
Keresztelték anyakönyve (diósgyőri)	—	—	35 kr.
10 iv	—	—	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri)	—	—	35 kr.
10 iv	—	—	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	—	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	—	35 kr.
Házasságra egybekelték kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Keresztelték kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	—	—	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	—	1 frt	25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	—	—	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	—	—	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	—	—	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	—	—	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	—	—	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	—	—	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	—	—	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	—	—	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	—	—	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	—	—	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	—	—	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levélpapír 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.	—	—	—

Hivatalos levélboríték 12/80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.
100 névjegy — — — 1 forint.

Viaszkos vászon írómappa

1 frttól 1 frt 20 krig.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala.

6221/896. rkp. sz.

Arverési hirdetmény.

Amígó Mór, illetve a »Gazdasági és Iparbank« kézi zálogüzletében Zöldfa-utca 26. sz. a. 1896. évi április 29-ik napján d. e. 8 órától kezdődőleg árverés fog tartatni, mely alkalommal 164 drb. elzálogosított tárgy fog eladatni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881. évi XIV. t. cz. 17. §-a értelmében Mandel Ferencz rbiztos fogja teljesíteni.

Árverési feltételek: A vételár azonnali kifizetése és a megvett tárgyak rögtöni elvitele.

Az elzálogosítottok az árverésről azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá bocsájtandó tárgyak tételszámai, úgy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálogüzlet helyiségnek aajtán kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad, 1896. április 11-én.

Ij. Rintler,
rendőrkapitány.

100 1-1

1256/896 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhidi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nvárad g. kath. egyházm. agg papok pénzalapja végrehajtatónak Gerdán Demeter és neje végrehajtást szenvedők elleni 250 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a vasadi 149. sz. tjkvben A II. 1-6. r. sz. a. foglalt ingatlanra 373 frt ugyanezen tjkvben A. + 1. r. szőlő földre 8 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi május hó 13-ik napján d. e. 10 órakor Vasad községvárosánál meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 34 frt 80 kr. 37 frt 30 kr és 80 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Székelyhidon, 1896. évi márcz. 4-én

Olasz József,
kir. albiró.

99 1-1

HIRES, VALÓDI

MARIACZELLI GYOMORCSEPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ oltalmazó gyógyszerárban
Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen gyomor- és altesti bántalmak, gyomo görcs és kolikánál évek hosszú során át asználatuk egy felhatékony mint gyermeknek, s melyek étvágyhiányú oly hatatosaknak bizonyultak, ma-randó hírnevűre tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rejtett gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávékanállal veszünk.

A máriacelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehellet, gyomorgyengeség, szelek, felbőgös, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálaképződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, májlep- és vesebetegségeknél (aranyér).

Ezen cseppek több mint 20 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még Losszu több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferencziek klaszronának egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palestínában esodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évét élt atya és anyja pedig 110 évét. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szűnő egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az atonosi kolostorban 98 évét élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évét. A muranói invaldus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhetette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen cseppek elönte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikere mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatesztel minden más orvosság vegyveit nem képezik. Hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedveit, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Azsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriacelli cseppek gyöngöden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízű birnak és reggel éhgyomorra, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávékanállal bevendők (gyermeknek csak egy 1. madrésnyit kell adni) és friss vízzel vagy vizezett borral leöblítendő. Bevetel a cseppek az egész életrendszernek élénkítést, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy a cseppek folytonos használata által a fenneb idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriacelli gyomorcseppeknek eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriacelli gyomorcseppek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomatott védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és a minden üvegehez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriacelli gyomorcseppek a következő győgytárakban kaphatók.

Magyarországon: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátaj Th. Apáczta, Bonomy Antal, Arad, King Lajos, Kiss István, Schaller A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Bacs, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tjfalva, Tamási G., Bicske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mégócs, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegled, Bohus Ed., Zala, Csáková (Tener), Toldy Sándor, Cseney, Ruten J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debrécsen, Göllner Sándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Balás, Dettla, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tíréncher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karcsy Károly, Duna-Pataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperies, Makowicky, Molitorisz István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özvegye, Buzáth L. Ernő, Ányó, Matray István, Ersekújvár, Mészáros, Püska,

Comides K. Fekete Ardo, Szempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Göbel Kálmán, Gődöllő, es. es kir. udv. győgyeztető, N.-Beeskerek, Köllner J. Moczkovics D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhöld Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Neuhöld Károly, Molnár Lajos, Nyiry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlschmidt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holecz Mátyas, H.-M.-Vasárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Nemeszló L. Holicz, Mülhauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszafalu, Jokelius G. Hossz-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztény József, igló, Gärtner Fálmán, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horvath Kálmán, Kalocsa, Horvath Károly, Kátoz, Jéges Antal, Kápolna, Egerland K., Kápolnas-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karáncses, Müller J., Risties, Kassa, Gállik Géza, Megay Gu-ztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genesich Károly.